

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 11 юли 2023 г.
(OR. en)

11144/1/23
REV 1

ECOFIN 669
UEM 203
SOC 495
EMPL 346
COMPET 690
ENV 769
EDUC 282
RECH 314
ENER 405
JAI 915
GENDER 146
ANTIDISCRIM 140
JEUN 184
SAN 421

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	11144/23
№ док. Ком.:	COM(2023) 614 final1
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно националната програма за реформи на Латвия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, обсъден от Съвета и Европейския съвет, въз основа на предложението на Комисията COM(2023) 614 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от ...

относно националната програма за реформи на Латвия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси², и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета³, с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър Механизмът допринася за икономическото и приобщаващото възстановяване и за осъществяването на устойчиви и стимулиращи растежа реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаване на екологичния и цифровия преход и за укрепване на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и стимулира растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, подобрява териториалното сближаване в рамките на Съюза и подкрепя непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права. Максималното финансово участие за държава членка в рамките на Механизма беше актуализирано на 30 юни 2022 г. в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241.

³ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

- (2) На 22 ноември 2022 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2023 г. На 23 март 2023 г. Европейският съвет одобри приоритетите на годишния обзор на устойчивия растеж за 2023 г., които са съсредоточени около четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 22 ноември 2022 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2023 г., в който посочи Латвия като една от държавите членки, които може да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, и за които ще е необходим задълбочен преглед. На 24 февруари 2023 г. Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2023 г. на Латвия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2023 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната⁴ („Препоръка от 2023 г. относно еврозоната“) на 16 май 2023 г. и съвместния доклад за заетостта на 13 март 2023 г.
- (3) Въпреки че икономиките на Съюза показват забележителна устойчивост, геополитическият контекст продължава да оказва отрицателно въздействие. Като застава твърдо зад Украйна, Съюзът насочва своята програма за икономическа и социална политика към намаляване на отрицателното въздействие от енергийните сътресения върху уязвимите домакинства и предприятия в краткосрочен план и към запазване на усилията за осъществяване на екологичния и цифровия преход, подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, запазване на макроикономическата стабилност и повишаване на устойчивостта в средносрочен план. Той също така поставя особен акцент върху повишаването на конкурентоспособността и производителността на Съюза.

⁴ Препоръка на Съвета от 16 май 2023 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ С 180, 23.5.2023 г., стр. 1).

- (4) На 1 февруари 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии“ („промишлен план на Зеления пакт“). Целта на промишления план на Зеления пакт е засилване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии и подпомагане на бързия преход към неутралност по отношение на климата. Планът допълва текущите усилия в рамките на Европейския зелен пакт и REPowerEU. Той има за цел и да се осигури по-благоприятна среда за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологиите и продуктите с нулеви нетни емисии, необходими за постигане на амбициозните цели на Съюза в областта на климата, и да се гарантира достъп до съответните суровини от критично значение, включително чрез диверсифициране на източниците, правилно използване на геоложките ресурси в държавите членки и максимално увеличаване на рециклирането на суровини. Промисленият план на Зеления пакт се основава на четири стълба: предвидима и опростена регулаторна среда, по-бърз достъп до финансиране, повишаване на уменията и отворена търговия за устойчиви вериги на доставки. На 16 март 2023 г. Комисията публикува и ново съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили с цел да се работи за стимулираща растежа регулаторна рамка. В него се определят приоритети на политиката, насочени към активно осигуряване на структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки за дългосрочната конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. Препоръките по-долу спомагат за изпълнението на тези приоритети.
- (5) През 2023 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете обхващат всички или значителна част от съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г. и 2022 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

- (6) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета⁵ („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел бързото премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще допринесе за енергийната сигурност и диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Регламентът REPowerEU дава възможност на държавите членки да добавят нова глава за REPowerEU към своите национални планове за възстановяване и устойчивост, за да финансират ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU. Тези реформи и инвестиции също така ще спомогнат за повишаване на конкурентоспособността на промишлеността на Съюза с нулеви нетни емисии, както е посочено в промишления план на Зеления пакт, и за изпълнение на свързаните с енергетиката специфични за всяка държава препоръки, отправени към държавите членки през 2022 г. и когато е приложимо, през 2023 г. С Регламента REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа, която се предоставя на държавите членки за финансиране на нови свързани с енергетиката реформи и инвестиции в рамките на техните планове за възстановяване и устойчивост.

⁵ Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1).

- (7) На 8 март 2023 г. Комисията прие съобщение, в което се предоставят насоки за фискалната политика за 2024 г. („съобщението от 8 март 2023 г.“). То има за цел да подпомогне изготвянето на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки и по този начин да се засили координацията на политиките. Комисията припомни, че общата клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж ще бъде дезактивирана в края на 2023 г. Тя призова за фискални политики през периода 2023—2024 г., които осигуряват средносрочна устойчивост на обслужването на дълга и повишават потенциалния растеж по устойчив начин, и прикани държавите членки да определят в своите програми за стабилност и конвергенция за 2023 г. начина, по който фискалните им планове ще осигурят спазването на референтната стойност по Договора от 3 % от брутният вътрешен продукт (БВП), както и реалистичното и непрекъснато намаляване на дълга или запазването на благоразумно равнище на дълга в средносрочен план. Комисията прикани държавите членки също така постепенно да премахнат националните фискални мерки, въведени за защита на домакинствата и предприятията от енергийния ценови шок, като се започне с тези с най-слаба насоченост. Тя посочи, че ако мерките за подкрепа трябва да бъдат удължени поради подновен натиск върху цените на енергията, държавите членки следва да насочат много по-добре тези мерки към уязвимите домакинства и предприятия. Комисията заяви, че фискалните препоръки ще бъдат количествено определени и диференцирани. Освен това, както се предлага в съобщението на Комисията от 9 ноември 2022 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС, фискалните препоръки ще бъдат формулирани въз основа на нетните първични разходи. Комисията препоръча всички държави членки да продължат да защитават инвестициите, финансирани на национално равнище, и да гарантират ефективното използване на средствата по линия на Механизма и други фондове на Съюза, по-специално с оглед на екологичния и цифровия преход и целите по отношение на устойчивостта. Комисията посочи, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби.

- (8) На 26 април 2023 г. Комисията представи законодателни предложения за извършване на цялостна реформа на правилата на Съюза за икономическо управление. Основната цел на предложенията е да се засили устойчивостта на обслужването на публичния дълг и да се насърчи устойчивият и приобщаващ растеж във всички държави членки чрез реформи и инвестиции. Предложенията на Комисията са насочени към подобряване на националната ангажираност, опростяване на рамката и преминаване към по-голям средносрочен фокус в съчетание с ефективно и по-последователно правоприлагане. Съгласно заключенията на Съвета от 14 март 2023 г. относно насоките за реформа на рамката за икономическо управление на ЕС целта е законодателната работа да приключи през 2023 г.
- (9) На 30 април 2021 г. Латвия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка, съдържащи се в приложение V към посочения регламент. На 13 юли 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Латвия⁶. Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Латвия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

⁶ ST 10157/2021 INIT; ST 10157/2021 ADD 1; ST 10157/2021 ADD 1 COR 1.

- (10) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на 25 април 2023 г. Латвия представи националната си програма за реформи за 2023 г., а на 17 април 2023 г. — програмата си за стабилност за 2023 г. Двете програми бяха оценени заедно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2023 г. отразява също шестмесечното докладване на Латвия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.
- (11) На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклада за Латвия за 2023 г. В него беше оценен напредъкът на Латвия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2022 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Ирландия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Латвия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(12) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Латвия и публикува резултатите от него на 24 май 2023 г. Тя стигна до заключението, че в Латвия не са налице макроикономически дисбаланси. По-специално уязвимостите, свързани с външните заеми и жилищното настаняване, остават умерени, докато тези, свързани с конкурентоспособността съществуват, но се очаква като цяло да останат ограничени в близко бъдеще. Неотдавнашното увеличаване на дефицита по текущата сметка беше значително, но се очаква дефицитът да намалее съществено през 2023 г. и допълнително през 2024 г. Нетната международна инвестиционна позиция на Латвия, която се подобри значително през последното десетилетие, като цяло се очаква да остане стабилна. Въпреки това съществува риск инфлацията и натискът върху заплатите, ако са постоянни, да навредят на конкурентоспособността на Латвия, особено като се има предвид, че същинската инфлация е доста над средната за еврозоната. Нарастването на цените на жилищата напоследък се увеличи, но надценяването на жилищата не изглежда значително. Освен това растежът на цените на жилищата се забави в края на 2022 г., ипотечното кредитиране е слабо, а задлъжнялостта на домакинствата е ограничена и намалява с оглед на доходите на домакинствата. Латвия е изправена пред ключови структурни икономически предизвикателства, свързани с намаляващото предлагане на работна ръка, което допринася за бързо нарастване на разходите за труд на единица продукция и води до възникване на риск от нарушаване на конкурентоспособността в средносрочен план. Определянето на политиките като цяло е благоприятно, въпреки че известни допълнителни усилия биха могли да помогнат за справяне с рисковете от установените уязвимости. Политиките за защита на конкурентоспособността, включително мерките за повишаване на качеството и количеството на предлагането на работна ръка, са важни в това отношение. Съкращаването на процеса на издаване на разрешения за строителство ще допринесе за увеличаване на предлагането на жилища и ще подобри ситуацията на жилищния пазар.

- (13) В съответствие с данни, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Латвия е намалял от 7,1 % от БВП през 2021 г. до 4,4 % през 2022 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 43,7 % от БВП в края на 2021 г. до 40,8 % в края на 2022 г. На 24 май 2023 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора. В този доклад се разглежда състоянието на бюджета на Латвия, тъй като нейният бюджетен дефицит през 2022 г. надхвърли референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се стига до заключението, че критерият за дефицита не е изпълнен. В съответствие със съобщението си от 8 март 2023 г. през пролетта на 2023 г. Комисията не предложи откриване на нови процедури при прекомерен дефицит. Впоследствие Комисията заяви, че ще предложи на Съвета да открие основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит през пролетта на 2024 г. въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Латвия следва да вземе това предвид при изпълнението на своя бюджет за 2023 г. и при изготвянето на проекта си на бюджетен план за 2024 г.
- (14) Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно от мерките на фискалната политика, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. През 2022 г. мерките на фискалната политика, водещи до увеличаване на разходите, включваха компенсиране на разходите за отопление (въз основа на използвания енергиен източник) и намаляване на сметките за електроенергия за домакинствата; месечни парични обезщетения за уязвими домакинства и семейства с деца, както и по-ранна индексация на пенсиите; безвъзмездни средства за енергоемки предприятия и обезщетения за увеличението на разходите за електроенергия за предприятията. Комисията оценява нетните бюджетни разходи за тези мерки на 1,5 % от БВП през 2022 г. Салдото по консолидирания държавен бюджет беше повлияно и от бюджетните разходи за предоставянето на временна закрила на разселените лица от Украйна, които се оценяват на 0,2 % от БВП през 2022 г. В същото време прогнозните разходи за временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, намаляха до 1,2 % от БВП през 2022 г. спрямо 5,0 % през 2021 г.

- (15) На 18 юни 2021 г. Съветът препоръча през 2022 г. Латвия⁷ да поддържа подкрепяща фискална позиция, включително от импулса, осигурен от Механизма, и да запази инвестициите, финансирани на национално равнище. Съветът препоръча също на Латвия да държи под контрол нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.
- (16) Според оценките на Комисията фискалната позиция⁸ през 2022 г. е била неутрална — с равнище от 0,0 % от БВП, което е подходящо в условия на висока инфлация. В съответствие с препоръката на Съвета Латвия продължи да подпомага възстановяването с инвестиции, финансирани от Механизма. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, възлизаха на 1,1 % от БВП през 2022 г. (1,3 % от БВП през 2021 г.). Поради ограничения на капацитета и покачването на цените на строителството, през 2022 г. някои инвестиции, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, бяха забавени, което доведе до незначително намаление на разходите. Инвестициите, финансирани на национално равнище, осигуриха рестриктивен принос от 1,2 процентни пункта към фискалната позиция⁹. Следователно Латвия не е запазила инвестициите, финансирани на национално равнище, което не е в съответствие с препоръката на Съвета. В същото време ръстът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без новите мерки по отношение на приходите) осигури до рестриктивен принос в размер на 0,3 процентни пункта към фискалната позиция. Следователно Латвия е държала под контрол нарастването на текущите разходи, финансирани на национално равнище.

⁷ Препоръка на Съвета от 18 юни 2021 г., съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност за 2021 г. на Латвия (ОВ С 304, 29.7.2021 г., стр. 63).

⁸ Фискалната позиция се измерва с промяната в първичните разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите), като се изключват временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, но се включват разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) по Механизма и с други фондове на Съюза — спрямо средносрочния потенциален растеж. За повече подробности вж. каре 1 във фискалните статистически таблици.

⁹ Този рестриктивен принос се дължи по-специално на по-ниските разходи за инвестиционни проекти, съфинансирани от фондове на Съюза, което също засегна развитието на националното съфинансиране (по-специално на равнището на местното самоуправление), както и на прехвърлянето на военно оборудване в Украйна, което се осчетоводява като отрицателно бруто образуване на основен капитал, компенсирано от капиталов трансфер.

В същото време другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, осигуриха експанзионистичен принос от 1,7 процентни пункта от БВП. Увеличението на другите капиталови разходи до голяма степен се обяснява с два фактора — създаването на запаси от природен газ за сигурността на националните енергийни доставки и прехвърлянето на военно оборудване в Украйна.

- (17) Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози в програмата за стабилност за 2023 г. е реалистичен през 2023 г. и след това. Правителството предвижда реалният БВП да остане непроменен през 2023 г. и да нарасне с 2,0 % през 2024 г. За сравнение, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда по-висок реален растеж на БВП от 1,4 % през 2023 г. и 2,8 % през 2024 г., което отразява инкорпорирането на нови данни, които не са включени в програмата за стабилност за 2023 г., а именно преразглеждане на данните за растежа на БВП за 2022 г., както и предварителната оценка за първото тримесечие на 2023 г., като и двете предвиждат растеж на БВП, който надхвърля предишните очаквания. В номинално изражение обаче прогнозиранят растеж на БВП е сходен и в двете прогнози с очакван ръст от 11,7 % и 5,5 % съответно за 2023 г. и 2024 г. в програмата за стабилност за 2023 г. и прогнозиран растеж от 10,5 % и 5,6 % за съответните години в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г.
- (18) В своята програма за стабилност за 2023 г. правителството очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде намален до 4,0 % от БВП през 2023 г. Корекцията на дефицита през 2023 г. отразява главно събития, свързани с разходите. Очаква се следните фактори да допринесат за намаляване на дефицита: постепенното премахване на повечето мерки за подпомагане, свързани с пандемията, и липсата през 2023 г. на еднократни разходи за създаването на национален резерв за газ, направени през 2022 г. Предвидено е тези икономии да бъдат частично компенсирани от мерки за разходи, включени в бюджетния пакет за 2023 г., като увеличение на заплатите за държавната администрация и медицинския персонал, по-високи текущи разходи за здравно обслужване, наука, изследвания и висше образование, както и пакет от значителни публични инвестиции в областта на отбраната и вътрешната сигурност. Освен това се очакват по-високи разходи за пенсии и надбавки поради по-високите коефициенти на индексирание. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее от 40,8 % в края на 2022 г. до 39,6 % в края на 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 3,8 % от БВП за 2023 г. Това съответства на дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда малко по-високо съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 39,8 % в края на 2023 г.

- (19) Салдото по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. се очаква да продължи да се влияе от мерките, предприети с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от увеличението на цените на енергията. Тези мерки се състоят основно от мерки, чието прилагане е удължено от 2022 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните бюджетни разходи за мерките за подкрепа да бъдат в размер на 1,0 % от БВП през 2023 г.¹⁰ Повечето мерки през 2023 г. не изглеждат насочени към най-уязвимите домакинства или предприятия и не запазват изцяло ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност. В резултат на това в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. размерът на целевите мерки за подкрепа, който трябва да бъде взет предвид при оценката на спазването на препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г.¹¹, се оценява на 0,1 % от БВП през 2023 г. (спрямо 0,5 % от БВП през 2022 г.). Предвижда се бюджетните разходи за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна да нараснат с 0,1 процентни пункта от БВП спрямо 2022 г. И накрая, салдото по консолидирания държавен бюджет за 2023 г. се очаква да се повлияе положително от постепенното премахване на временните извънредни мерки, свързани с кризата с COVID-19, които са оценени на 1,2 % от БВП.

¹⁰ Тази стойност представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително текущите приходи и разходи, както и когато е уместно — мерките за капиталови разходи.

¹¹ Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Латвия за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Латвия за 2022 г. (ОВ С 334, 1.9.2022 г., стр. 112).

- (20) В препоръката си от 12 юли 2022 г. Съветът препоръча Латвия да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката¹², като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. Латвия следва да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Латвия се препоръча също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза.

¹² Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. средносрочният (среден за 10 години) потенциален растеж на производството на Латвия, който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 11,5 % в номинално изражение.

(21) През 2023 г. в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда фискалната позиция да бъде експанзионистична (-0,9 % от БВП), в контекста на висока инфлация. Това се предхожда от неутрална фискална позиция през 2022 г. (0,0 % от БВП). Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. се очаква да осигури експанзионистичен принос от 0,5 % от БВП към фискалната позиция. Това включва намалените разходи за целевите мерки за подкрепа на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, с 0,4 % от БВП. Това включва и по-високи разходи за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна (с 0,1 % от БВП). Следователно експанзионистичният принос на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи не се дължи на целенасочената подкрепа за домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията, и за хората, бягащи от Украйна. Експанзионистичният растеж на първичните текущи разходи, финансирани на национално равнище (без дискреционните мерки за приходите) се дължи на мерките за разходите, включени в бюджетния пакет за 2023 г., като увеличение на заплатите за администрацията и медицинския персонал, допълнителни текущи разходи за финансиране на онкологията, науката и изследванията и други дискреционни текущи разходи за държавната администрация, както и по-високи разходи за пенсии и надбавки. В обобщение, прогнозираният растеж на финансираните на национално равнище първични текущи разходи не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и с други фондове на Съюза, се очаква да възлязат на 2,2 % от БВП през 2023 г., докато финансираните на национално равнище инвестиции се очаква да осигурят експанзионистичен принос към фискалната позиция от 1,0 процентни пункта¹³.

¹³ Очаква се другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, да осигурят рестриктивен принос от 1,7 процентни пункта от БВП поради факта, че в прогнозата на Комисията за 2023 г. не е включено създаване на запаси от природен газ за сигурност на енергийните доставки и предоставяне на военна помощ за Украйна.

Поради това Латвия планира да финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза и се предвижда да запази финансираните на национално равнище инвестиции. Държавата планира да финансира инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като закупуване на електрически превозни средства за обществен транспорт, подобряване на енергийната ефективност на многофамилните сгради и на сградите на предприятията, модернизиране на електропреносните и електроразпределителните мрежи, укрепване на капацитета за реагиране на спасителните служби, централизиране на цифровите платформи и системи за управление в публичния сектор, развиване на цифровите умения и цифровизацията на процесите в предприятията, изграждане на широколентовата инфраструктура, както и насърчаване на цифровизацията в образователния сектор. Тези публични инвестиции се финансират до голяма степен от Механизма и с други фондове на Съюза.

- (22) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,5 % от БВП през 2024 г. Намалението през 2024 г. отразява основно постепенното премахване на мерките за подкрепа за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, липсата на текущи разходи, свързани с пандемията от COVID-19, и факта, че инвестициите в подкрепа на възстановяването от пандемията ще приключат в края на 2023 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП да нарасне незначително до 39,7 % в края на 2024 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,7 % от БВП през 2024 г. Това съответства на дефицита, предвиден в програмата за стабилност за 2023 г. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда по-високо съотношение на консолидирания държавен дълг към БВП от 40,5 % в края на 2024 г., най-вече поради по-ниския номинален БВП.

- (23) В програмата за стабилност за 2023 г. се предвижда постепенно премахване на всички мерки за енергийна подкрепа през 2024 г. Комисията приема също така, че мерките за подкрепа в областта на енергетиката ще бъдат премахнати изцяло през 2024 г. Това се базира на допускането, че няма да има нови увеличения на цените на енергията.
- (24) В Регламент (ЕО) № 1466/97 се призовава за годишно подобрене на структурното бюджетно салдо в посока постигане на средносрочната бюджетна цел с 0,5 % от БВП като референтна стойност¹⁴. Като се вземат предвид съображенията за фискална устойчивост и необходимостта от намаляване на дефицита до стойност под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП, според Комисията би било целесъобразно подобрене на структурното салдо от поне 0,5 % от БВП за 2024 г. За да се гарантира такова подобрене, и в съответствие с методиката на Комисията, нарастването на финансираните на национално равнище нетни първични разходи¹⁵ през 2024 г. следва да не надвишава 3,0 %, както е отразено в настоящата препоръка. Това ще допринесе също така за намаляване на същинската инфлация, която е доста над средната за еврозоната и която може да доведе до загуба на конкурентоспособност, ако остане трайна. В същото време оставащите мерки за енергийна подкрепа (които понастоящем Комисията оценява на 1,0% от БВП през 2023 г.) следва постепенно да бъдат премахнати, ако развитието на енергийния пазар позволява това и като се започне от най-слабо насочените мерки, а свързаните с това икономии следва да бъдат използвани за намаляване на бюджетния дефицит. Съгласно оценките на Комисията това ще доведе до растеж на нетните първични разходи под препоръчания максимален темп на растеж за 2024 г. Освен това според прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. ръстът на финансираните на национално равнище нетни първични текущи разходи през 2023 г. не е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Ако това се потвърди, ще бъде целесъобразно растежът на нетните първични разходи през 2024 г. да бъде по-малък.

¹⁴ Член 5 от Регламент (ЕО) № 1466/97 също така изисква корекция от над 0,5 % от БВП за държавите членки с държавен дълг, надвишаващ 60 % от БВП, или с по-ясно изразени рискове за устойчивостта на обслужването на дълга.

¹⁵ Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите и като се изключат разходите за лихви и разходите за циклична безработица.

- (25) Ако се допусне, че политиките остават непроменени, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2023 г. се предвижда нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, да нараснат с 1,3 % през 2024 г., което е под препоръчания темп на растеж.
- (26) Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква публичните инвестиции да се увеличат от 5,5 % от БВП през 2023 г. до 6,1 % от БВП през 2024 г. По-високите инвестиции са резултат от по-високи инвестиции, финансирани на национално равнище, и от по-високи инвестиции, финансирани от Съюза, включително чрез Механизма.
- (27) В програмата за стабилност за 2023 г. се очертава средносрочен фискален план до 2026 г. Според програмата за стабилност за 2023 г. се очаква дефицитът по консолидирания държавен бюджет да намалее до 2,2 % от БВП през 2025 г. и до 0,7 % до 2026 г. Следователно се планира дефицитът по консолидирания държавен бюджет да спадне под 3 % от БВП през 2024 г. и да остане под 3 % от БВП през периода на програмата. Според програмата за стабилност за 2023 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее от 39,7 % в края на 2024 г. до 38,9 % в края на 2026 г.

- (28) Данъчните приходи на Латвия като дял от БВП са значително под средните за Съюза. Това ограничава предоставянето на обществени услуги, по специално в областта на здравното обслужване и социалната закрила. Капиталът и имуществото се облагат с относително по-ниски ставки в сравнение със средните за Съюза, което дава потенциална възможност за увеличаване на данъчните приходи. Освен това Латвия събира относително ниски приходи от данъчно облагане на труда, въпреки относително високите данъчни ставки. Този факт сочи, че са необходими постоянни усилия, за да се подобри спазването на данъчното законодателство и за справяне със сивата икономика. Бедността и неравенството остават високи, по-специално поради ниските разходи за социална закрила. Пригодността на мрежата за социална сигурност се е подобрила, но рискът от бедност или социално изключване остава висок, по-специално сред най-уязвимите лица. Рискът от бедност или социално изключване в напреднала възраст е най-високият в Съюза (45,9 % в Латвия спрямо 19,5 % в Съюза през 2021 г.), като остава също много висок и за хората с увреждания (41,2 % в Латвия спрямо 29,7 % в Съюза през 2021 г.). Достъпът до социални услуги, основани на индивидуалните потребности, и тяхното качество продължават да представляват предизвикателство поради недостига на социални работници и голямото им натоварване, както и поради различията между общините. Системата за дългосрочни грижи е фрагментирана, като се отбелязва ограничен напредък в прехода от институционални грижи към домашни грижи и грижи в рамките на общността. Поради недостатъчно финансиране в дългосрочен план социалните жилища са с ограничена наличност и са незадоволителни. Публичните разходи за здравно обслужване като дял от БВП са ниски в сравнение със средните за Съюза, а в средносрочните бюджетни планове се предвижда те да бъдат намалени от 5,6 % от БВП през 2022 г. до 3,6 % през 2026 г. според програмата за стабилност за 2023 г. Тези стойности също са значително под равнището на публичното финансиране, необходимо за здравно обслужване до 2027 г., а именно 6 % от БВП, както е посочено в Насоките за политиката за обществено здраве за периода 2021—2027 г. Въпреки че това намаление се дължи главно на постепенното премахване на временните мерки за подкрепа във връзка с COVID-19, липсват и планове за устойчиво финансиране на здравното обслужване. Освен това Латвия е изправена пред недостиг на работна сила в здравния сектор, особено на медицинските сестри. В резултат на това навременният и равен достъп до здравно обслужване е ограничен.

- (29) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост на Латвия е в напреднал стадий. Латвия представи едно искане за плащане, съответстващо на 9 ключови етапа и цели в плана, което доведе до плащане в размер на общо 201 милиона евро. В резултат на обективни обстоятелства, свързани с повишаването на цените на енергията и строителните материали и ограниченията във веригата на доставки поради агресивната война на Русия срещу Украйна, Латвия възнамерява да представи изменения на плана, както и да добави нова глава за REPowerEU за ускоряване на декарбонизацията на икономиката и намаляване на зависимостта от изкопаеми горива. Бързото включване на новата глава за REPowerEU в плана за възстановяване и устойчивост ще позволи да бъдат финансирани допълнителни реформи и инвестиции в подкрепа на стратегическите цели на Латвия в областта на енергетиката и екологичния преход. Системното и ефективно участие на местните и регионалните власти, социалните партньори и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде важно за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, както и на други икономически политики и политики в областта на заетостта, които излизат извън рамките на този план, за да се гарантира широка ангажираност с цялостната програма на политиката.
- (30) През 2022 г. Комисията одобри всички програмни документи на Латвия в областта на политиката на сближаване. Бързото изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, е от ключово значение за постигане на екологичния и цифровия преход, повишаване на икономическата и социалната устойчивост и осигуряване на балансирано териториално развитие в Латвия.
- (31) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и в програмите по линия на политиката на сближаване, Латвия е изправена пред предизвикателства, свързани с достъпа до финансиране, с енергията и екологичния преход.

(32) Кредитният поток в частния сектор възлиза на 1 % от БВП през 2021 г., което е значително под темпа на растеж на икономиката. Това води до допълнително намаляване на дълга на частния сектор, който е сред най-ниските в Съюза. Този слаб растеж на кредитите до известна степен отразява слабото търсене, но също така е повлиян от редица предизвикателства, свързани с предлагането. За малките и средните предприятия е особено трудно да получат кредит. Това отчасти се дължи на по-високия кредитен риск свързан с тях, но също така и на високата цена на кредита и бюрокрацията. Освен това ниската ликвидност на активите, предоставяни за обезпечение, прави особено трудно получаването на кредит извън региона на Рига. Това създава значителни пречки както за ипотечното кредитиране, така и за кредитирането на предприятията. Усилията на политиката бяха насочени главно към подпомагане на кредитирането чрез съчетаването му с публични безвъзмездни средства. Това обаче е свързано със значителни разходи за държавния бюджет и следователно не е устойчив начин за стимулиране на кредитирането. Облекчаването на ограниченията, свързани с предлагането на кредити, изисква общо подобряване на прозрачността и доверието в бизнес средата, включително намаляване на дела на сивата икономика. Освен това оптимизирането на производството по несъстоятелност, с цел да се постигне висок процент на реструктуриране на стопанската дейност и евентуално по-висок процент на събиране на вземанията по кредити, ще намали усещането за риск на банките и ще насърчи кредитирането. Целевите кредитни и гаранционни схеми могат да спомогнат за намаляване на ликвидните рискове, пред които са изправени банките, когато приемат обезпечения на относително неликвидни пазари. Схемите за публично кредитиране на стратегически важни инвестиционни области, като екологичния преход и регионалното развитие, могат да увеличат ефективната конкуренция на банковия пазар или да запълнят недостига на пазара, когато банковото финансиране е твърде скъпо или не е налично. Освен това публичните схеми за гарантиране и отпускане на заеми предлагат много по-ефективен от гледна точка на разходите начин за подпомагане на частните заеми в сравнение със схемите за отпускане на безвъзмездни средства. Освен пречките пред банковото финансиране латвийският пазар за алтернативни източници на финансиране не е достатъчно развит и има потенциал да подобри достъпа на предприятията до финансиране.

- (33) Латвия гарантира своята независимост от руски газ след решението на Парламента през юли 2022 г. държавата да спре да купува руски природен газ от 1 януари 2023 г. Местните доставчици на газ успяха да намерят алтернативни източници на природен газ благодарение на вноса на втечен природен газ (ВПГ) от терминала за ВПГ в Клайпеда, Литва и новия терминал за ВПГ в Инку, Финландия. Настоящата ситуация показва необходимостта да се ускори бавното внедряване на инсталации за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници. Латвия има един от най-високите дялове на енергия от възобновяеми източници в Съюза, въпреки че този дял намалява в периода от 2020 г. до 2021 г. За Латвия ще бъде от полза да увеличи усилията за усвояване на вятърна и слънчева енергия, което в дългосрочен план е най-жизнеспособното решение за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници. В плана за възстановяване и устойчивост на Латвия вече са включени мерки за премахване на регулаторните бариери пред производството на вятърна енергия на сушата. Може обаче да се положат допълнителни усилия, за да се ускори внедряването на възобновяемите източници за производство на електрическа енергия, отопление и охлаждане. Това ще включва модернизиране на мрежата за пренос на електроенергия, насърчаване на децентрализирано производство на електроенергия от възобновяеми източници, гъвкавост на електроенергийната система (реакция на потреблението и съхранение), по-нататъшно подобряване на процедурите за издаване на разрешителни и разработване на правна рамка и стимули за насърчаване на енергийните общности. Завършването на синхронизацията на електроенергийната мрежа на Латвия с тази на Съюза ще добави капацитет за пренос, така че все по-голям дял от възобновяеми източници в морето и на сушата да бъдат интегрирани в електроенергийната мрежа. Латвийската електроенергийна мрежа, подобно на тази на други балтийски държави членки, остава изложена на риск, тъй като е синхронизирана с електроенергийната мрежа BRELL (Беларус, Русия, Естония, Литва и Латвия). Регионалната синхронизация на електроенергийната мрежа с останалата част от Съюза напредва, но е необходимо да бъде завършена. За тази цел е необходимо сътрудничество с Естония и Литва. Потреблението на природен газ в Латвия намалю с 30 % през периода между август 2022 г. и март 2023 г. в сравнение със средното потребление на газ за същия период през предходните пет години — това надхвърля целта за намаляване от 15 %. Латвия може да продължи да полага усилия за временно намаляване на търсенето на газ до 31 март 2024 г. в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета¹⁶.

¹⁶ Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

- (34) Латвия следва да ускори усилията си за разширяване на мерките за енергийна ефективност, за да декарбонизира своя сграден фонд, както и транспорта и промишлеността, и да въведе нови мерки за финансиране и подкрепа, за да постигне целите за обновяване, заложи в дългосрочната стратегия за обновяване.
- (35) Недостигът на работна ръка и умения в сектори и професии, които са от ключово значение за екологичния преход, в това число производство, внедряване и поддръжка на технологии с нулеви нетни емисии, създава пречки пред прехода към икономика с нулеви нетни емисии. Висококачествените системи за образование и обучение, които отговарят на променящите се нужди на пазара на труда, и целенасочените мерки за повишаване на квалификацията и за преквалификация са от ключово значение за намаляване на недостига на умения и насърчаване на приобщаването и пренасочването на работната сила. За да се отключи неоползотвореното предлагане на работна ръка, тези мерки трябва да бъдат достъпни, по-специално за физическите лица и в секторите и регионите, които са най-силно засегнати от екологичния преход. През 2022 г. Латвия отчете недостиг на работна ръка при 25 от 436 професии, изискващи специфични умения или познания за екологичния преход, включително електротехници и машинни инженери. Недостигът на работна ръка беше отчетен като фактор, ограничаващ производството в промишлеността и строителството.
- (36) С оглед на оценката на Комисията Съветът разгледа програмата за стабилност за 2023 г., като становището му¹⁷ е изразено в препоръка 1.

¹⁷ Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97.

(37) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за

- i) запазване на устойчивостта на обслужването на дълга и въздържане от широка подкрепа за съвкупното търсене през 2023 г., по-добро насочване на фискалните мерки, предприети за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията, и обмисляне на подходящи начини за прекратяване на подкрепата при намаляване на натиска върху цените на енергията;
- ii) поддържане на високо равнище на публичните инвестиции и насърчаване на частните инвестиции в подкрепа на екологичния и цифровия преход;
- iii) подкрепа за промените в заплащането, които смекчават загубата на покупателна способност, като същевременно се ограничават вторичните ефекти върху инфлацията, допълнително подобряване на активните политики по заетостта и преодоляване на недостига на умения;
- iv) подобряване на бизнес средата и гарантиране, че енергийната подкрепа за дружествата е икономически ефективна, временна и насочена към жизнеспособни предприятия и запазва стимулите за екологичния преход;
- v) запазване на макрофинансовата стабилност и наблюдение на рисковете, като същевременно продължава работата по завършването на банковия съюз. За Латвия препоръки 1, 2, 3 и 4 допринасят за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка, изложени в Препоръката от 2023 г. относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да предприеме през 2023 г. и 2024 г. следните действия:

1. Възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. да прекрати постепенно действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва свързаните с това икономии за намаляване на бюджетния дефицит. Ако нови увеличения на цените на енергията наложат предприемането на нови или продължаващи мерки за подкрепа – да гарантира, че тези мерки за подкрепа са насочени към закрила на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и че запазват стимулите за икономии на енергия.

Да осигури разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи през 2024 г. до не повече от 3,0 %¹⁸.

Да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход.

За периода след 2024 г. — да продължи да следва средносрочна фискална стратегия за постепенна и устойчива консолидация, съчетана с инвестиции и реформи, водещи до по-висок устойчив растеж, с цел постигане на разумна средносрочна фискална позиция.

Да разшири данъчното облагане, включително на имуществото и капитала, и да увеличи адекватността на здравното обслужване и социалната закрила.

2. Да продължи стабилното изпълнение на своя план за възстановяване и устойчивост и да завърши бързо главата за REPowerEU с цел своевременно започване на изпълнението ѝ. Да пристъпи към бързо изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване при тясно взаимно допълване и полезно взаимодействие с плана за възстановяване и устойчивост.

¹⁸ Кое се очаква да съответства на годишно подобрене на структурното бюджетно салдо от поне 0,5 % от БВП за 2024 г., както е посочено в съображение 24.

3. Да подобри достъпа до финансиране за малките и средните предприятия чрез публично кредитиране и гаранционни схеми, насочени към улесняване на инвестициите от стратегическо значение, по-специално в областта на екологичния преход и регионалното развитие.
4. Да намали цялостната зависимост от изкопаемите горива чрез ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници, по-специално вятърна енергия на сушата и в морето и слънчева енергия, и укрепване на мерките за енергийна ефективност, напр. чрез нови мерки за финансиране и подкрепа за постигане на целите, заложи в дългосрочната стратегия за обновяване. Да осигури достатъчен капацитет на междусистемните електропреносни връзки, за да се повиши сигурността на енергийните доставки и да продължи синхронизацията с електроенергийната мрежа на Съюза. Да увеличи усилията на политиката, насочени към предоставянето и придобиването на уменията и компетентностите, необходими за екологичния преход.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател
